

Ändrade bestämmelser avseende särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning

Ds 2019:29



Ändrade bestämmelser avseende särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning

Ds 2019:29



Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2019

ISBN 978-91-38-25005-1

ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Sammanfattning.....	3
2	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	5
3	Särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning	7
3.1	Ersättningen till Samhall och behovet av översyn	7
3.2	Nuvarande reglering av särskilda insatser och ersättning vid sådana insatser	8
3.2.1	Bestämmelserna om särskilda insatser	8
3.2.2	Bestämmelserna om ersättning	9
4	En förändrad ersättningshantering och en tydligare ansvarsfördelning	11
4.1	Försäkringskassan ska inte längre ersätta kostnader för anställning.....	11
4.2	Försäkringskassans ansvar ska förtydligas	14
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	19
6	Konsekvenser.....	21
7	Författningskommentar	23

1 Sammanfattning

I denna promemoria föreslås vissa ändringar i socialförsäkringsbalkens regler om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Det föreslås att Försäkringskassan inte längre ska betala ersättning för anställningskostnader för den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning och som får lönebidrag för anställning eller får en anställning hos Samhall Aktiebolag. Tanken är att ersättningen för kostnaderna i stället ska lämnas på samma sätt som för andra lönebidragsanställningar respektive anställningar hos Samhall.

Vidare föreslås att det ska förtydligas att Försäkringskassan ska se till att särskilda insatser inleds och att sådana insatser ska inledas i samråd med den försäkrade. Det föreslås också att det ska införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om de särskilda insatserna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 33 kap. 27 och 28 §§ socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 kap.

27 §

Försäkringskassan *ansvarar* för att sådana insatser som avses i 26 § *kommer till stånd*.

Försäkringskassan *ska i samråd med den försäkrade se till att* sådana insatser som avses i 26 § *inleds*.

28 §¹

För den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning, och som får lönebidrag för anställning eller får en anställning hos Samhall Aktiebolag som motsvarar den återstående arbetsförmågan, ska Försäkringskassan betala ersättning för kostnader för anställningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om sådan ersättning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om sådana insatser som avses i 26 §.

¹ Senaste lydelse 2016:1269.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.
 2. Äldre bestämmelser i 33 kap. 28 § gäller fortfarande i fråga om kostnader för anställning som avser tid före ikraftträdandet.

3 Särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning

3.1 Ersättningen till Samhall och behovet av översyn

I december 2017 delgavs Sverige ett beslut i Europeiska kommissionens ärende SA.38469 Skyddad sysselsättning i Sverige. I beslutet drog kommissionen slutsatsen att ordningen för den statliga finansieringen av Samhall Aktiebolag (Samhall) inte uppfyllde kraven för att anses förenlig med EU:s statsstödsregler. Kommissionen lämnade också förslag på lämpliga åtgärder för att göra stödet till Samhall förenligt med dessa regler. På uppmaning av kommissionen åtog sig Sverige att vidta de föreslagna åtgärderna.

För att uppfylla Sveriges åtagande gäller nya bestämmelser om statens ersättning till Samhall från och med 2019. I en ny förordning, förordningen (2018:1528) om statlig ersättning till Samhall Aktiebolag för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, finns bl.a. bestämmelser om beräkningen av högsta möjliga ersättning till Samhall för uppdraget att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, bestämmelser om hur ersättningen ska betalas ut och bestämmelser om kontroll och återkrav.

Samhall har till uppgift att, där behoven finns, skapa meningsfulla och utvecklande arbeten åt personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. En anställning hos Samhall är antingen ett skyddat arbete enligt 37–39 §§ förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga eller en anställning med lönebidrag för utveckling i anställning enligt 25–27 §§ samma förordning.

Genom den nya regleringen har ordningen för hur Samhall ersätts för anställningar med lönebidrag för utveckling i anställning ändrats.

Sådan ersättning betalas nu av Kammarkollegiet på samma sätt som ersättningen för flertalet av de skyddade arbetena. Det finns dock fortfarande ett mindre antal skyddade arbeten hos Samhall som ersätts i särskild ordning via Försäkringskassan. Det handlar om anställning av dem som enligt bestämmelser i 33 kap. socialförsäkringsbalken omfattas av särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. Ersättningen för dessa anställningar räknas med när Kammarkollegiet, enligt förordningen om statlig ersättning till Samhall Aktiebolag för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, kontrollerar att Samhall inte har blivit överkompenserat. Sverige har dock meddelat kommissionen att avsikten är att även denna del av Samhalls ersättning på sikt ska betalas inom ramen för nämnda förordning. I linje med detta bör reglerna om ersättning vid anställning av personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning ses över.

Det finns också anledning att samtidigt överväga andra förändringar av socialförsäkringsbalkens bestämmelser om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. Försäkringskassan har framfört önskemål till regeringen om regeländringar i återrapporeringen av uppdraget Uppföljning av särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning och aktivitetsersättning (S2016/01585/SF).

Mot denna bakgrund har Regeringskansliet inlett ett arbete med att se över bestämmelserna om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. I denna promemoria behandlas de författningsförslag som kräver ändringar i lag.

3.2 Nuvarande reglering av särskilda insatser och ersättning vid sådana insatser

3.2.1 Bestämmelserna om särskilda insatser

Den grundläggande regleringen om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning finns i 33 kap. 26–28 §§ socialförsäkringsbalken. Bestämmelserna syftar till att personer med sådana ersättningar, som inte har ett tillräckligt stort arbetsutbud för att ha rätt till arbetslöshetsersättning, ska få en

varaktig sysselsättning och inkomst motsvarande den återstående arbetsförmågan.

I 33 kap. 26 § socialförsäkringsbalken anges att det för den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning ska göras särskilda insatser för att han eller hon ska kunna få en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan. Enligt 33 kap. 27 § samma balk ansvarar Försäkringskassan för att sådana insatser som avses i 26 § kommer till stånd.

Försäkringskassan förfogar inte över några egna matchande eller rustande insatser som kan hjälpa dessa personer till en anställning. Av 3 § förordningen (1998:1773) om ersättning vid särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning framgår att Försäkringskassan ska underrätta Arbetsförmedlingen om vilka personer som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning och som står till förfogande för arbete motsvarande den återstående arbetsförmågan. Underrättelsen ska lämnas när beslut om tre fjärdedels ersättning meddelas eller vid den senare tidpunkt då den försäkrade står till förfogande för arbete motsvarande den återstående arbetsförmågan. I förarbetena till lagstiftningen (prop. 1998/99:1 utgiftsområde 10 s. 32 f.) anges att Arbetsförmedlingens uppgift ska vara att inom sex månader placera dessa personer på den ordinarie arbetsmarknaden, eventuellt med hjälp av lönebidrag. Vidare anges att berörda personer, om detta inte är möjligt, ska erbjudas en anställning hos Samhall.

3.2.2 Bestämmelserna om ersättning

Försäkringskassan ska betala ersättning för anställningskostnader för den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning och som får lönebidrag för anställning genom Arbetsförmedlingen eller får en anställning hos Samhall som motsvarar den återstående arbetsförmågan, se 33 kap. 28 § socialförsäkringsbalken. Närmare föreskrifter om ersättningen finns i förordningen om ersättning vid särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. Av 2 § framgår att ersättning ska betalas till Arbetsförmedlingen vid anställning med lönebidrag för anställning med ett belopp som motsvarar lönebidraget och till Samhall vid anställning hos bolaget med ett belopp som motsvarar kostnaden för

lön och andra förmåner enligt kollektivavtal samt avgifter som ska betalas enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift. Vidare framgår att ersättningen betalas ut av Försäkringskassan efter särskild framställning. Enligt 4 § samma förordning betalas ersättning till Samhall för tid från och med sex månader efter det att beslut om sjukersättning eller aktivitetsersättning har meddelats för den som då inte har kunnat beredas en annan anställning.

4 En förändrad ersättningshantering och en tydligare ansvarsfördelning

4.1 Försäkringskassan ska inte längre ersätta kostnader för anställning

Förslag: Försäkringskassan ska inte längre betala ersättning för anställningskostnader för den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning och som får lönebidrag för anställning eller får en anställning hos Samhall.

Skälen för förslaget

Nuvarande ersättningshantering är en särlösning

Som anges i avsnitt 3.2.2 är det i dag Försäkringskassan som betalar ersättning till Samhall respektive Arbetsförmedlingen för vissa anställningskostnader för dem som får särskilda insatser med anledning av att de har tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. Bestämmelsen som reglerar detta, som finns i 33 kap. 28 § socialförsäkringsbalken, är dock inte ändamålsenlig av flera skäl. Ordningen avviker från hanteringen av den övriga statliga ersättningen till Samhall, vilket gör att den totala ersättningen till Samhall kan framstå som svåröverblickbar. Ordningen avviker även från handläggningen av övriga ärenden med lönebidrag hos Arbetsförmedlingen. Bestämmelsen medför att Samhall och Arbetsförmedlingen behöver ha särskilda administrativa rutiner för ett fåtal ärenden. Antalet personer som omfattas av de särskilda insatserna för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitets-

ersättning och som Försäkringskassan betalar anställningskostnader för har sedan 2011 legat på omkring 600 personer per år. Sedan 2014 har anställning hos Samhall blivit vanligare än anställning med lönebidrag genom Arbetsförmedlingen. År 2018 stod ersättning till Samhall för 84 procent av den ersättning som Försäkringskassan betalade ut för sådana anställningskostnader. För Försäkringskassan innebär utbetalningen av ersättning en omständlig hantering av fakturor och därmed en administrativ kostnad. När Försäkringskassan får fakturorna från Arbetsförmedlingen och Samhall för kostnader för lönebidrag respektive lön måste myndigheten kontrollera att personen som kostnaderna hänför sig till omfattas av reglerna innan ersättning kan betalas ut. Försäkringskassan har i ett svar på regleringsbrevsuppdrag (S2016/01585/SF) uppskattat att administrationen av fakturorna uppgår till ca 1 600–1 700 arbetstimmar per år.

Arbetsförmedlingens kostnader för anställning med lönebidrag ersätts normalt genom anslag på statens budget. När det gäller statlig ersättning till Samhall för merkostnader vid anställning av personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har ordningen delvis förändrats fr.o.m. 2019. Tidigare lämnade staten merkostnadsersättning till Samhall på tre olika sätt: via Kammarkollegiet för anställningar med skyddat arbete, via Arbetsförmedlingen och Kammarkollegiet för anställningar med lönebidrag för utveckling i anställning samt via Försäkringskassan för anställningar av personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. Den nya ordningen innebär att all statlig ersättning för anställningar hos Samhall, förutom ersättningen för anställningar av personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning, betalas ut av Kammarkollegiet.

Lagens ersättningsbestämmelse bör upphävas

Förändringarna i regleringen av ersättningen till Samhall har gjorts i syfte att tydliggöra hur och för vad bolaget ska få merkostnadsersättning från staten. Med hänsyn till vad som har kommunicerats med Europeiska kommissionen är det angeläget att denna reglering även kan omfatta ersättningen till Samhall för anställningar av personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning.

En sådan enhetlig reglering av ersättningen för Samhalls uppdrag skulle göra det tydligare och mer transparent att den ersättning som lämnas är i enlighet med statsstödsregelverket. En enhetlig hantering av ersättningen bör också leda till mindre administration för både Försäkringskassan och Samhall. När det gäller ersättningen till Arbetsförmedlingen för lönebidragsanställningar är det med hänsyn till just administrationen inte heller rimligt att behålla en särskild ersättningshantering för bara en liten andel av de lönebidrag som Arbetsförmedlingen beslutar om. Mot denna bakgrund föreslås att bestämmelsen om att Försäkringskassan ska betala ersättning för kostnader för anställning för den som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning och som får lönebidrag för anställning eller får anställning hos Samhall ska upphävas.

Genom att lagbestämmelsen upphävs kommer ersättning för Samhalls merkostnader för anställning av personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning att omfattas av samma reglering som den övriga ersättningen för bolagets uppdrag. Ersättningen kommer således att betalas ut av Kammarkollegiet i enlighet med förordningen om statlig ersättning till Samhall Aktiebolag för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Avsikten är att det samtidigt ska ske en överflyttning av kostnaderna för anställningarna så att kostnaderna i stället belastar samma anslag som ersättningen för bolagets uppdrag i övrigt. Ersättningen till Samhall för anställning av personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning kommer därmed att bli en del av den totala statliga ersättning som lämnas för de merkostnader som bolaget har för sitt uppdrag. När det gäller kostnaderna för lönebidragsanställningar är tanken att Arbetsförmedlingen i stället ska få ersättning direkt via anslaget för dessa insatser, precis som för andra anställningar med lönebidrag.

Bestämmelsen i 33 kap. 28 § socialförsäkringsbalken anger inte endast att Försäkringskassan ska betala ersättning utan också för vilka anställningar som ersättning ska betalas. Om det finns behov av att reglera vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som ska erbjudas personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning bör dock sådan reglering ske på förordningsnivå, se avsnitt 4.2.

4.2 Försäkringskassans ansvar ska förtydligas

Förslag: Det ska förtydligas att Försäkringskassan ska se till att särskilda insatser inleds och att sådana insatser ska inledas i samråd med den försäkrade.

Det ska också införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om de särskilda insatserna.

Skälen för förslagen

Särskilda insatser – ett delat ansvar

Försäkringskassan har enligt 33 kap. 27 § socialförsäkringsbalken ansvar för att sådana särskilda insatser kommer till stånd som enligt 26 § samma kapitel ska göras för att personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning ska kunna få en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan.

Försäkringskassan förfogar inte själv över några åtgärder för att få en person i arbete utan ska, enligt förordningen om ersättning vid särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning, underrätta Arbetsförmedlingen om vilka personer som får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning och som står till förfogande för arbete motsvarande den återstående arbetsförmågan. I praktiken föregås en sådan underrättelse av att Försäkringskassan informerar den enskilde om möjligheten till särskilda insatser och undersöker om han eller hon är intresserad av att få ett arbete motsvarande den återstående arbetsförmågan. Det är sedan Arbetsförmedlingen som har ansvar för att det erbjuds åtgärder för att få personen i arbete på den ordinarie arbetsmarknaden. Om det inte är möjligt inom en viss tid ska personen erbjudas en anställning hos Samhall (se prop. 1998/99:1 utgiftsområde 10 s. 32 f.). Arbetsförmedlingen ska inom sju månader från Försäkringskassans underrättelse meddela Försäkringskassan om vidtagna åtgärder och resultatet av dessa, se 5 § nämnda förordning.

Varken av lagstiftningen eller av förarbetena till denna framgår mer i detalj vad som avses med särskilda insatser. Det är dock tydligt

av uttalanden i förarbetena att regleringen omfattar allt från att Försäkringskassan identifierar de personer för vilka insatser ska göras och meddelar Arbetsförmedlingen detta till de åtgärder som Arbetsförmedlingen vidtar. Mot bakgrund av de uttalanden som gjorts om syftet med den reglering som finns i dag görs bedömningen särskilda insatser enligt 33 kap. 26 § socialförsäkringsbalken avser hela detta förfarande, dvs. inte endast de åtgärder som Arbetsförmedlingen vidtar utan även kontakten mellan myndigheterna.

Försäkringskassans ansvar för särskilda insatser bör förtydligas

Som framgår ovan anges i socialförsäkringsbalken att Försäkringskassan ansvarar för att särskilda insatser kommer till stånd. Denna formulering ger intrycket av ett brett ansvar för myndigheten och att det kan inkludera ett ansvar för att även sådana åtgärder som hör till Arbetsförmedlingens verksamhetsområde vidtas. Försäkringskassan har i ett svar på regleringsbrevsuppdrag (S2016/01585/SF) påtalat att det inte är helt logiskt att Försäkringskassan har till uppgift att ansvara för åtgärder för personer som av Försäkringskassan har bedömts klara ett förvärvsarbete på arbetsmarknaden. Däremot anser Försäkringskassan att myndigheten bör behålla ansvaret för att informera den enskilde om särskilda insatser och att meddela Arbetsförmedlingen när en person som har beviljats tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning är intresserad av att ta del av särskilda insatser.

Personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning som står till arbetsmarknadens förfogande motsvarande den återstående arbetsförmågan är en grupp som har bedömts ha särskilda behov av arbetsmarknadsåtgärder. I samband med att bestämmelserna om särskilda insatser infördes uttalades att Försäkringskassan borde få ansvaret för att i samverkan med arbetsförmedling och arbetsmarknadsinstitut, Samhall eller annan aktör hjälpa personer i denna grupp till en anställning (se prop. 1997/98:150 s. 103 och prop. 1998/99:1 utgiftsområde 10 s. 33). Eftersom denna grupp har sin huvudsakliga ersättning från socialförsäkringssystemet är det naturligt att Försäkringskassan i någon mån har ett uttalat ansvar för att hjälpa dessa personer så att de inte hamnar mellan systemen. Försäkringskassan saknar dock möjlighet

att se till att arbetsmarknadspolitiska insatser faktiskt erbjuds. Ansvar för att besluta om arbetsmarknadspolitiska insatser ligger hos Arbetsförmedlingen. Mot denna bakgrund framstår formuleringen att Försäkringskassan ansvarar för att särskilda insatser kommer till stånd som otydlig.

I begreppet särskilda insatser bedöms det alltså ligga både åtgärder som Försäkringskassan vidtar och sådana arbetsmarknadspolitiska insatser som Arbetsförmedlingen erbjuder. Det Försäkringskassan gör i dag är att vidta åtgärder som leder till att de berörda personerna kommer i kontakt med Arbetsförmedlingen, så att de där kan erbjudas det stöd som de behöver för att få ett arbete. Det är detta som Försäkringskassans ansvar bör omfatta. Försäkringskassan bör däremot inte ha något ansvar för samtliga de åtgärder som ligger i begreppet särskilda insatser, vilket bör tydliggöras i lagtexten. Det föreslås därför att det i socialförsäkringsbalken anges att Försäkringskassan ska se till att särskilda insatser inleds.

För att särskilda insatser enligt 33 kap. 26 § socialförsäkringsbalken över huvud taget ska bli aktuella förutsätts att personen med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning har en återstående arbetsförmåga, står till arbetsmarknadens förfogande och är intresserad av sådana insatser. Försäkringskassans ansvar omfattar således redan i dag bedömningar av om dessa förutsättningar är uppfyllda. Detta påverkas inte av förslaget om en omformulering av Försäkringskassans ansvar i 27 § samma kapitel. Det bedöms vara till fördel om det för tydlighetens skull framgår av lagstiftningen att särskilda insatser bygger på den enskildes samtycke, dvs. att insatser ska inledas i samråd med den enskilde. Den omständigheten att Försäkringskassan ska göra de övriga bedömningarna som avses ovan får anses ligga i den grundläggande bestämmelsen i 33 kap. 26 § socialförsäkringsbalken och behöver inte anges särskilt i lagen.

Möjlighet att meddela föreskrifter om de särskilda insatserna

Det anges i dag inte direkt i någon författning vilka åtgärder som Arbetsförmedlingen ska vidta sedan Försäkringskassan har underrett Arbetsförmedlingen om att det finns en person med tre fjärdedels sjukersättning som står till arbetsmarknadens förfogande motsvarande den återstående arbetsförmågan. Av ersättnings-

bestämmelserna i 33 kap. 28 § socialförsäkringsbalken och förordningen om ersättning vid särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning framgår vilka anställningar som ersätts och från och med vilken tidpunkt som ersättning för anställning hos Samhall betalas, vilket ger viss ledning också för Arbetsförmedlingens arbete. Det är dock endast i förarbetena som det finns en direkt beskrivning av Arbetsförmedlingens uppgift. Där anges att Arbetsförmedlingen inom sex månader ska placera personer med tre fjärdedels ersättning på den ordinarie arbetsmarknaden, eventuellt med hjälp av lönebidrag, och om inte detta är möjligt ska berörda personer erbjudas en anställning hos Samhall (prop. 1998/99:1 utgiftsområde 10 s. 32 f.). I praktiken är det också på detta sätt som Arbetsförmedlingen arbetar med målgruppen.

Det förfarande som beskrivs i propositionen syftar till att garantera personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning en sysselsättning. För att ta tillvara dessa personers återstående arbetsförmåga kommer det sannolikt att även framöver i många fall vara aktuellt med lönebidrag eller en anställning hos Samhall. Det bör dock finnas en flexibilitet i hur man på bästa sätt uppnår det angivna syftet. Vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som ska ges den berörda personkategorin och inom vilken tid sådana insatser ska erbjudas bör därför inte vara bundet med riksdagen utan bör kunna beslutas av regeringen med stöd av restkompetensen enligt 8 kap. 7 § regeringsformen. Härutöver kan regeringen meddela ytterligare föreskrifter med stöd av nämnda paragraf. För tydlighetens skull bör det därför framgå att det kan komma att finnas förordningsreglering såväl i fråga om vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som ska erbjudas den berörda personkategorin som i andra avseenden. Regeringen får dessutom enligt 8 kap. 11 § regeringsformen bemyndiga en myndighet att meddela vissa föreskrifter. Mot denna bakgrund föreslås att det i socialförsäkringsbalken införs en upplysningsbestämmelse med innebörden att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om de särskilda insatserna.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagen ska träda i kraft den 1 januari 2021.

De upphävda föreskrifterna om ersättning för kostnader för anställning ska fortfarande gälla i fråga om kostnader för anställning som avser tid före ikraftträdandet.

Skälen för förslaget: Lagändringarna bör träda i kraft vid ett årsskifte för att omfatta ett helt budgetår. Detta bedöms vara det lämpligaste dels i förhållande till hur riksdagen anslår medel för de anslag som förändringen påverkar, dels i förhållande till hur staten lämnar ersättning för merkostnader till Samhall och hur Kammarkollegiet följer upp ersättningen enligt förordningen om statlig ersättning till Samhall Aktiebolag för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2021.

Den nuvarande ordningen innebär att kostnader för vissa anställningar ersätts i efterhand efter en särskild framställning av Samhall respektive Arbetsförmedlingen. När det nu föreslås att dessa ersättningsbestämmelser upphävs måste det säkerställas att anställningskostnader som avser tid före ikraftträdandet fortfarande kan ersättas, även om en framställning om ersättning lämnas efter ikraftträdandet. Det föreslås därför att kostnader som avser tid före ikraftträdandet ska omfattas av de upphävda föreskrifterna.

6 Konsekvenser

Övergripande konsekvenser

Förslaget att Försäkringskassan inte längre ska betala ersättning för vissa anställningskostnader syftar främst till att åstadkomma en tydligare och mer ändamålsenlig ordning för statens finansiering av de särskilda insatserna för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. I promemorian lämnas också förslag som syftar till att åstadkomma en ökad tydlighet av Försäkringskassans ansvar för sådana insatser.

Konsekvenserna av förtydligandet av Försäkringskassans ansvar förväntas bli små, eftersom det inte bedöms medföra några avgörande förändringar i förhållande till hur nuvarande bestämmelser tillämpas.

Förslaget om ändrad ersättningshantering medför ett behov av ändringar i statens budget så att ersättning till Arbetsförmedlingen för anställningar med lönebidrag för anställning och till Samhall för skyddat arbete beräknas under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och Arbetsliv i stället för nuvarande utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning. Förslagen bedöms inte ha några samhällsekonomiska konsekvenser utöver de som nämns nedan när det gäller konsekvenser för myndigheter respektive enskilda och företag.

Konsekvenser för enskilda och företag

Förslaget om en förändrad ersättningshantering förväntas medföra en administrativ förenkling för Samhall genom att bolaget inte behöver rekvirera ersättning för anställningen via Försäkringskassan. Förslaget medför även att all ersättning för Samhalls merkostnader för anställningar med skyddat arbete eller lönebidrag

lämnas via Kammarkollegiet, vilket förväntas ge en tydligare bild av hur mycket merkostnadsersättning som beräknas för bolagets uppdrag. Ersättning till Samhall kommer framöver inte att lämnas specifikt för utgifter i form av lön som bolaget har haft för anställningar av personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning, utan kommer att ingå i den samlade merkostnadsersättningen.

Förslagen förväntas i övrigt inte ge några konsekvenser för administration, arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller kostnader för företag. Förslagen förväntas inte heller medföra några konsekvenser för enskilda.

Konsekvenser för myndigheter

Förslaget om en förändrad ersättningshantering förväntas medföra vissa administrativa förenklingar för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen till följd av att rekvireringsförfarandet, där Försäkringskassan betalar ersättning för lönebidragsanställningar till Arbetsförmedlingen efter en särskild framställning, avskaffas.

Inget av förslagen i promemorian bedöms medföra någon förändring av utgifterna för insatserna för målgruppen.

Konsekvenser för jämställdheten

Förslagen förväntas inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms stämma överens med EU:s statsstödsregler. De bedöms inte medföra några konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden i övrigt. Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för miljön.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

33 kap.

27 §

Försäkringskassan *ska i samråd med den försäkrade se till* att sådana insatser som avses i 26 § *inleds*.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras så att det blir tydligare att Försäkringskassans ansvar för särskilda insatser omfattar vissa inledande åtgärder men inte sträcker sig så långt som att se till att arbetsmarknadspolitiska insatser erbjuds. Genom tillägget att insatserna ska inledas i samråd med den försäkrade förtydligas att särskilda insatser bygger på frivillighet för den enskilde.

28 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om sådana insatser som avses i 26 §.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1 och 4.2.

Paragrafen innehåller en ny bestämmelse som upplyser om att det kan komma att finnas ytterligare reglering om de särskilda insatserna som avses i 26 § i förordning och myndighetsföreskrifter. Sådan reglering kan exempelvis avse vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som ska erbjudas den berörda personkategorin.

Paragrafens tidigare bestämmelse, om att Försäkringskassan betalar ersättning för vissa anställningskostnader och att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om sådan ersättning, upphävs.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.
2. Äldre bestämmelser i 33 kap. 28 § gäller fortfarande i fråga om kostnader för anställning som avser tid före ikraftträdandet.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Enligt *första punkten* träder lagändringarna i kraft den 1 januari 2021.

Enligt *andra punkten* ska Försäkringskassan fortfarande betala ersättning för sådana kostnader för lönebidragsanställning respektive anställning hos Samhall som avser tid före ikraftträdandet. Detta får betydelse för det fall en framställning om ersättning som avser anställningskostnader före ikraftträdandet ges in efter att ersättningsbestämmelsen har upphävts.

Departementsserien 2019

Kronologisk förteckning

1. Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott. Ju.
2. Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem. S.
3. Tydligare regler vid konsumentavtal. Ju.
4. Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige. Ku.
5. Passdatalag – en ny lag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. Ju.
6. Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag. Ju.
7. Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet. A.
8. Värnkraft. Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025. Fö.
9. En effektivare handläggning av ärende om överförande av straffverkställighet. Ju.
10. Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar. Ju.
11. Översyn av vissa bestämmelser om tullfrihet. UD.
12. Kompletteringar till nya EU-regler om aktieägares rättigheter. Ju.
13. Etableringsjobb. A.
14. En stängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor. Ju.
15. Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor. Ku.
16. Sweden's Eighth National Report under the Convention on Nuclear Safety. Sweden's Implementation of the Obligations of the Convention M.
17. Kompletterande bestämmelser till ny EU-förordning om sprängämnesprekursorer. Ju.
18. Digital kommunikation i domstolsprocesser. Ju.
19. Genomförande av EU:s direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan. N.
20. Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar. Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar. S.
21. Märkning och registrering av katter – ett förslag och dess konsekvenser. N.
22. Ett stärkt straffrättsligt skydd mot upprepad trafikbrottslighet och en utvärdering av den nedre promillegränsen för sjöfylleri. Ju.
23. Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter. A.
24. Ändringar i arbetslöshetsförsäkringen vid införandet av utvecklingstid. A.
25. Krav på arbetsrättsliga villkor vid inköp för bolag med statligt ägande. N.
26. Säkerhetsprövning av domare. Ju.
27. Ett nytt regelverk för Schengens informationssystem (SIS). Ju.
28. Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Ju.
29. Ändrade bestämmelser avseende särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. A.

Departementsserien 2019

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet. [7]
- Etableringsjobb. [13]
- Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter. [23]
- Ändringar i arbetslöshetsförsäkringen vid införandet av utvecklingstid. [24]
- Ändrade bestämmelser avseende särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. [29]

Försvarsdepartementet

- Värnkraft. Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025. [8]

Justitiedepartementet

- Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott. [1]
- Tydligare regler vid konsumentavtal. [3]
- Passdatalag
 - en ny lag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. [5]
- Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag. [6]
- En effektivare handläggning av ärende om överförande av straffverkställighet. [9]
- Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar. [10]
- Kompletteringar till nya EU-regler om aktieägares rättigheter. [12]
- En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor. [14]
- Kompletterande bestämmelser till ny EU-förordning om sprängämnesprekursorer. [17]

Digital kommunikation i domstolsprocesser. [18]

Ett stärkt straffrättsligt skydd mot upprepad trafikbrottslighet och en utvärdering av den nedre promillegränsen för sjöfylleri. [22]

Säkerhetsprövning av domare. [26]

Ett nytt regelverk för Schengens informationssystem (SIS). [27]

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. [28]

Kulturdepartementet

- Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige. [4]
- Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor. [15]

Miljödepartementet

Sweden's Eighth National Report under the Convention on Nuclear Safety. Sweden's Implementation of the Obligations of the Convention [16]

Näringsdepartementet

- Genomförande av EU:s direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företaget i jordbruks- och livsmedelskedjan. [19]
- Märkning och registrering av katter
 - ett förslag och dess konsekvenser. [21]
- Krav på arbetsrättsliga villkor vid inköp för bolag med statligt ägande. [25]

Socialdepartementet

Höjda åldersgränser i pensionssystemet
och i andra trygghetssystem. [2]

Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska
behandlingar. Ny lag om kirurgiska
ingrepp och injektionsbehandlingar.
[20]

Utrikesdepartementet

Översyn av vissa bestämmelser
om tullfrihet. [11]

En departementspromemoria arbetas fram inom Regeringskansliet. Den publiceras i departementsserien, förkortad Ds.

NORSTEDTS
JURIDIK

IIIKARNOV GROUP

106 47 Stockholm Tel 08-598 19190 kundservice@nj.se www.nj.se

ISBN 978-91-38-25005-1 ISSN 0284-6012